

liggende, ifald det skeer, til Forhandling i det Geheimestatsraad, men det er Noget, som be-roer paa Hans Majestæts Villie, og om vi vilde søge at forandre det, saa kunde man sige: Der gribe I over Eders Berettigelse; men det er slet ikke det, jeg opfordrer til. Det, jeg opfordrer til, det er, at vi modtage den Minister, Kongen sender os, og igjennem de lovlige Midler, vi have, udtale vi for ham, hvad det er vor Pligt at udtale, hvis vi have den Overbeviisning: „Derfor Deres Majestæt fastholder denne Foranstaltning, som her er tagen, saa stader De efter vor Overtydning Deres Niges Vel, saa forandrer De den Forfatning, hvorunder vi leve, saa prøver De ad en middelbar Vej at sætte Deres Ministre istand og i Fristelse til at forandre hele vor nærværende Forfatning.“ Jeg søger, foruden i Forfatningen, som den foreligger, skreven i de forskjellige Forfatningslove, Forklaringen af vort hele Forhold, seet fra den politiske Side, endnu bestandigt der, hvor jeg troer den ærede Regering søger den og er nødt til at søge den, nemlig i Kundgjørelsen af 28de Januar 1852. Jeg troer, at denne Kundgjørelse har fundet sin Udvikling i Indlandet, igjennem de forskjellige Forfatnings-Afgjørelser og Forfatningsforsøg, som ere skeete, og at den endnu bestandigt staaer som det Holdepunkt, det Grundlag, vi i vor egen Interesse ikke kunne lade drage bort under vore Fødder. Jeg har endnu ikke nogenstunde hørt fra Ministeriets Side nogen Udtalelse, der gik ud paa at forkaste dette Instrument som det vigtige Grundlag, hvorpaa de støttede sig. Hvad nu Kundgjørelsen af 28de Januar 1852 angaaer, da kan den kun finde sin Fyldestgjørelse deri, at de fælles Anliggender holdes samlede som et Hele med deres Forfatning, og at de særlige Landsdele have Forfatninger for deres særlige Anliggender; kun der igjennem kan den holdes fast. Nu har man sagt om mig, at jeg skulde have forandret min Opfattelse i den Henseende, være glædet fra en Heelstatsforfatning til en Samstatsforfatning og derpaa til en foederativ Forfatning. Dertil maa jeg bemærke, at jeg fra det første Øieblik bekæmpede Forfatningen, betragtet som Heelstatsforfatning. Netop de Mænd, som vare meest mod Kundgjørelsen af 28de Januar 1852, grebe den, da de saae,

at de ikke kunde midbrage sig den, og sagde: Det er en Heelstatsforfatning, Staten skal gjen-nem den gøres til et Hele. Jeg sagde til dem: Derfor I gribe den paa den Maade, ville I bryde Staten istykker, ville I bryde den aldeles fra hinanden, thi den har aldrig været sam-menfat som en virkelig Heelstat, den har været en Skinheelstat og I ville endnu ikke i lang Tid kunne samle den til en virkelig Heelstat af mange forskjellige Grunde og blandt Andet, fordi der dertil ikke alene skal Magt, men en objectiv Velvillie, som ikke for det Første er at finde. Jeg kan i den Henseende henvise til et Beviis, som man dog ikke skal forkaste; da jeg nemlig kom til at mærke, at jeg under den hele Udvikling, der fulgte derpaa, ikke vilde komme til at staae udenfor de Forhandlinger, som bleve førte derom, var det mig om at gjøre tidligt at gjøre min Stilling klar for mig selv og ogsaa for Andre, saaledes at jeg kunde ud-pege, hvad jeg havde villet, og hvorledes jeg vilde det, og derfor skrev jeg i 1853 en lille Piece, som hedder: „Antydninger til en Forfatning for den danske Samstat.“ Man har derpaa sagt, at siden var jeg glædet over til de foederative Former. Man vil erindre, at jeg var mellem de Faa, der i 1856 under Forhandlin-gerne i Rigsraadet søgte at finde en mellem-liggende Afgjørelse, som foreløbigt kunde holde dette maaafsee lidet sammenhængende Hele saaledes sammen, at vi under Beskyttelse af den fredelige Tilstand, vi derved fik, kunde vente at opnaae det, vi eftertragtede, nemlig at vænne den Deel af Staten, som hidtil ved Regerin-gens egen Feil, ved Regeringens eget Mis-greb var vænnet til at søge sit Fællesskab til en anden Side, til idetmindste at kunne leve for sig selv. Den Skjærm, bag hvilken dette kunde skee, har jeg aldrig været med at ville slyde tilside, og deri ligger altsaa Beviiset for, at jeg allerede den Tid som nu har holdt paa Samstatsformen; jeg har senere ikke nogenstunde udtalt mig for Andet. Ærede Medlemmer som her ere tilstede i forskjellige Stillingen have forsøgt ved enhver Leilighed, hvor det va, mulligt, at slyde dette Ord „Foederativstat“ ind under mine Udtalelser, for at de kunde komme til at bekæmpe, hvad jeg havde villet, som Noget, der splittede Staten ad; det skulde være